

13.02.2019

STM/633/2019
STM021:00/2019**LASTEN JA NUORTEN VAATIVIMPIEN PALVELUJEN OSAAMIS- JA TUKIKESKUKSIA
VALMISTELEVA TYÖRYHMÄ**

Sosiaali- ja terveysministeriö on tänään asettanut työryhmän jatkamaan lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmassa (LAPE) käynnistettyä vaativimpiin lasten ja nuorten palvelutarpeisiin vastaavien osaamis- ja tukikeskusten (OT-keskusten) valmistelutyötä. OT-keskus on uusi integratiivinen palvelurakenne lasten, nuorten ja perheiden kaikkein vaativimpien palvelujen varmistamiseen, tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä palvelujen yhteistyöaluetasoiseen koordinointiin.

Vuoden 2018 päättyessä on yhteistyössä kaikkien viiden yhteistyöalueen kesken, valtakunnallisesti LAPE-työssä tuettuna, määritelty OT-keskusten keskeiset rakenteet, periaatteet ja toimintamallit, joiden tulisi olla yhteisiä kaikille viidelle OT-keskukselle. Sen lisäksi OT-keskuksilla on alueellisia kehittämistarpeita ja keskuksat tekevät keskinäistä työnjakoa. Nämä on kuvattu vuoden 2019 alussa valmistuvassa raportissa.

Toimikausi 1.3.2019 – 31.5.2020

Tausta Eri ammattilaisten vahvaa samanaikaista tukea tarvitsevien lasten ja nuorten ja lapsiperheiden palvelut tulee järjestää yhteiskunnallisesti kestäväällä tavalla: palvelujen tulee vastata lasten ja nuorten tarpeita ja toteuttaa myös taloudellisesti kestäväällä tavalla. Paljon erityistä tukea tarvitsevat lapset ja nuoret ovat usein sekä lastensuojelun että erikoissairaanhoidon asiakkaita ja heillä on usein tarvetta myös erityiseen tukeen perusopetuksessa sekä jatko-opinnoissa. Sama tilanne on usein myös vaativaa tukea tarvitsevien vammaisten lasten ja nuorten kohdalla. Palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa korostuu erityisesti sosiaali- ja terveystoimen sekä sivistystoimen välinen yhteistyö.

OT-keskuksat varmistavat sekä harvoin tarvittavat suoran asiakastyön palvelut (kuten koulukodit/yhdistelmäyksiköt) että osaamisen tuen eri tasojen (perus-, erityis- ja vaativin taso) ammattilaisille. Tarkoituksena on varmistaa ne vaativaa erityisosaamista sekä monitieteisyyttä ja integraatiota edellyttävät palvelut, joita tarvitaan harvoin ja joita jokaisen maakunnan ei ole toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevää itse järjestää ja tuottaa. OT-suunnittelutyö kytketään maakuntien yhteistoiminta-alueiden kehittämisen ja ohjauksen työhön. Työryhmästä toimii yhteistyössä asiaa koskevia lakimuutoksia valmistelevien työryhmien kanssa.

Tavoitteet Työryhmän tavoitteena on arvioida ja tarkentaa:

- 1) Mitä sosiaali- ja terveydenhuollon lasten, nuorten ja perheiden asiakasryhmiä OT-keskustoiminnalla tuetaan suorilla asiakaspalveluilla tai konsultoiden;
- 2) Millainen rooli järjestöjen tuottamilla vaativilla erityispalveluilla sekä valtion ja yksityisten ylläpitämillä koulukodeilla ja kehittyvillä vaativan tason yhdistelmäyksiköillä on osana OT-keskustoimintaa ja sen verkoston toimintaa;
- 3) Miten OT-keskustoiminta kytkeytyy ja toimii yhteen VIP-verkoston kanssa;
- 4) Miten OT-keskustoiminta voidaan kytkeä sote-/maku-uudistuksen yhteydessä kehittyvään maakunnalliseen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio (TKI) -toimintaan;
- 5) Miten näyttöön perustuvien menetelmien koordinaatio ja käyttöön juurruttamisen tuki yhteistyössä ITLAn ja palvelujärjestelmän muiden toimijoiden kanssa toteutetaan;
- 6) Miten toteutetaan työnjako OT-keskusalueiden kesken;
- 7) Miten edistetään keskusten toiminnassa digipalveluja, monimuotoisia konsultaatiopalveluja sekä liikkuvia palveluja;
- 8) OT-keskusten rahoitus- ja johtamisjärjestelmää ja sen kehittämistä;
- 9) Miltä osin tarvitaan lainsäädäntömuutoksia ja keskusten toimintaa sääntelevää lainsäädäntöä.

Tehtävät

Työryhmän tehtävänä on jatkaa kuntien/maakuntien ja viiden yhteistyöalueen valmistelutyötä, yhteistoimintaa VIP-verkoston kanssa sekä tehdä esitys OT-keskusten rakenteesta, tehtävistä, rahoituksesta ja johtamisesta sekä mahdollisista lainsäädännön muutostarpeista

Organisointi

Puheenjohtajat:

- Pj Ritva Halila, ylilääkäri, STM / LANU
- varapj Marjo Malja, sosiaalineuvos, STM / LANU

Jäsenet:

- Mikael Palola, Keski-Suomen sote-maku –vastuuvalmistelija
- Mari Antikainen, vastuusotevalmistelija, Kuopio
- Ilona Luoma, lastenpsykiatrian professori, Kuopio
- Riitta Hakoma, lapsi- ja perhepalveluiden johtaja, EKSOTE
- Klaus Ranta, linjajohtaja, HUS
- Riitta Vartio, avohuollon päällikkö, Helsingin kaupunki
- Laura Yliruka, kehittämispäällikkö, Socca/HUS
- Kaisu Toivonen, perusopetusjohtaja, Espoo
- Kaija Puura, lastenpsykiatrian professori, ylilääkäri, TAYS
- Tuire Sannisto, ylilääkäri, Tampere
- Päivi Saukko, sote-koordinaattori, Etelä-Pohjanmaa
- Matti Hursti, sivistysjohtaja, Ylöjärvi
- Jarmo Salo, hallinnollinen apulaisylilääkäri, OYS
- Jarmo Körkkö, lastentautien erikoislääkäri, PPSHP
- Mikko Hulkkonen, muutosagentti, Varsinais-Suomi
- Anna Mäkelä, ylilääkäri, Satakunnan sairaanhoitopiiri
- Jussi Björninen, palvelualuejohtaja, Vaasa
- Yontale Gebrenegus, kokemusasiantuntija, Osallisuuden aika
- Nazia Kautto, kokemusasiantuntija, Osallisuuden aika
- Riitta Särkelä, pääsihteeri, Ensi- ja turvakotien liitto
- Jussi Ketonen, kehitysjohtaja, Lauste
- Jussi Pihkala, opetusneuvos, OKM
- Tarja Pösö, sosiaalityön professori, Tampereen yliopisto
- Johanna Lammi-Taskula, johtaja, THL
- Matti Salminen, valtion koulukotien johtaja, THL

- Taina Mäntyranta, lääkintöneuvos, STM / OHO
- Mikko Huovila, erityisasiantuntija, STM / OHO / Digi
- Juha Luomala, sosiaalineuvos, STM

Asiantuntijasihteerit:

- Annika Parsons, neuvotteleva virkamies, STM
- Mia Tapiola, lastenpsykiatri, Carea

Pysyvät asiantuntijat:

- Nanna Miettunen, OT-keskuskoordinaattori, Pirkanmaa
- Anniina Kaittila, yliopistonlehtori, Turun yliopisto
- Saara Leppinen, neuvotteleva virkamies, STM
- Anna Tiili, sosiaalityöntekijä, Helsinki
- Päivi Nurmi-Koikkalainen, johtava asiantuntija, THL
- Petra Kouvonen, kehitysjohtaja, ITLA
- Marja Heikkilä, johtaja, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
- Leena Repokari, linjajohtaja, HUS
- Riitta-Kerttu Kaltiala-Heino, professori, ylilääkäri, PSHP/TaY

Työryhmä voi tarvittaessa nimetä pysyviä asiantuntijoita, kuulla asiantuntijoita ja järjestää kuulemistilaisuuksia. Työryhmä voi asettaa alatyöryhmiä työnsä tueksi.

Työryhmän kokoonpano täyttää naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:ssä asetetut vaatimukset.

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmän tulee työskennellä virka-aikana ilman eri korvausta.

Työryhmän menot maksetaan valtion talousarvion momentilta 33.01.01.

Perhe ja peruspalveluministeri

Annika Saarikko

Neuvotteleva virkamies

Maire Kolimaa

JAKELU   Asettamispäätöksessä mainitut

TIEDOKSI   Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila

                 Erityisavustaja Elina Das Bhowmik

                 Erityisavustaja Satu Mäki-Lassila

                 Erityisavustaja Niina Vilkman

                 Erityisavustaja Kari Synberg

                 STM osastot ja erillisyyksiköt

                 STM hankerekisteri